

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 -ISSN-L 2734 - 6889

TERITORIUL ROMÂNESC ÎNTRE INTERESUL STRĂIN ȘI DEZINTERESUL NAȚIONAL (II)

General-locotenent (r) dr. Grigore STAMATE

Multe, foarte multe sunt aspectele asupra cărora românii nu au fost avizați niciodată, deși – firesc – s-ar prezuma că tot ceea ce privește interesul național trebuie adus la cunoștința publică. Așa se întâmplă și în privința chestiunilor teritoriale asupra cărora se decide sau, și mai grav, se acceptă ca acestea să ne afecteze integritatea națională. Pentru că, nu vrem să credem că, la nivelul superior al autorității de stat, nu se cunoaște ce se petrece acolo de unde, mai totdeauna, au început și s-au încheiat conflictele. Spunem aceasta, cu ferma convingere că organele de informații au grijă ca cei în drept să știe ce se întâmplă la frontieră, cu avertizări concrete asupra consecințelor nefaste.

Și, pentru că, de actualitate rămâne intervenția agresivă a Ucrainei asupra unor obiective, care pot afecta în perspectivă nu numai interesele economice și strategice în zona danubiană a Deltei, ci însăși integritatea teritorială a României, să revenim la tema noastră. Cunoscut fiind că, în pofida înțelegerilor de formațiune mai nouă, sunt încă destule chestiuni rămase fără de vreo soluționare. Asta, dacă nu cumva, în aceiași pași nesiguri și de la același podium de incompetență, din partea celor care trebuiau să vegheze, li s-a dat cu piciorul. În favoarea cui? În niciun caz a României.

Astfel, puțini știu ori mai știu, că de-a lungul frontierei româno-ucrainiene, porțiuni de teritoriu rămase în dispută, după destrămarea U.R.S.S., au fost trecute sub o condamnabilă tăcere de ambele părți. Ucraina desistându-se complet de ceea ce nu-i prezenta interes, iar România complăcându-se în același dezinteres total. Și, când afirmăm aceasta, avem în vedere cel puțin insulele dunărene de pe brațul Chilia, despre al căror statut nimeni nu se mai învrednicește să amintească. Între care, Insula Maican, dar și alte aspecte la fel de însemnate, precum colmatarea canalului Musura-Musura și eroziunile din Cotul Cetalchioiului, ca și multe altele la frontiera dinspre nord. Dumnezeu cu mila! Deoarece, comisia mixtă de verificare, delimitare și demarcare a frontierei și-a încetat activitatea, de îndată ce Ucraina s-a proclamat moștenitoare a fostei U.R.S.S. și a acaparat tot ce a considerat că i se cuvine. Sub oblăduirea acelor dintre noi, care s-au desistat de ceea ce ar fi trebuit să reprezinte interes național, prin dezinteres total, inclusiv în plan teritorial. Cu atât mai mult, cu cât un tare „priceput” – imediat ce a fost înscăunat „șef” – cu de la sine putere sau, tot ce se poate, la îndemnul altora, a desființat unul dintre departamentele cu rară profesionalizare în materie frontalieră: Direcția de Relații internaționale și Juridice (fosta Secție de Tratatate și Topografie), cândva, sub coordonarea directă a Marelui Stat Major, pentru că activitatea sa avea impact asupra unor elemente de importanță strategică și efecte cu real impact asupra securității naționale.

Spre informarea generală reamintim că respectivul organism – de elită, mi-aș permite – pe care până și Ministerul Afacerilor Externe își baza diplomația în domeniu avea în componere sa experți de cert profesionalism în materie de drept internațional, topogeodezie, topografie și cartografie¹.

Din nefericire, niciun organ de competență la nivel central nu s-a sesizat și nu a intervenit în vreun fel, mulțumindu-se să constate și atât. Dacă motivația celui care, în întunericul minții sale, a decis o asemenea enormitate – convins că, din moment ce intrăm în U.E. și ne aflăm sub patronaj NATO, nu se

¹ Autorul a avut onoarea să aibă în subordine structura de excepție, a cărei sorginte rezidă în demersurile întreprinse în acest scop de către marele diplomat Nicolae Titulescu, în perioada interbelică.

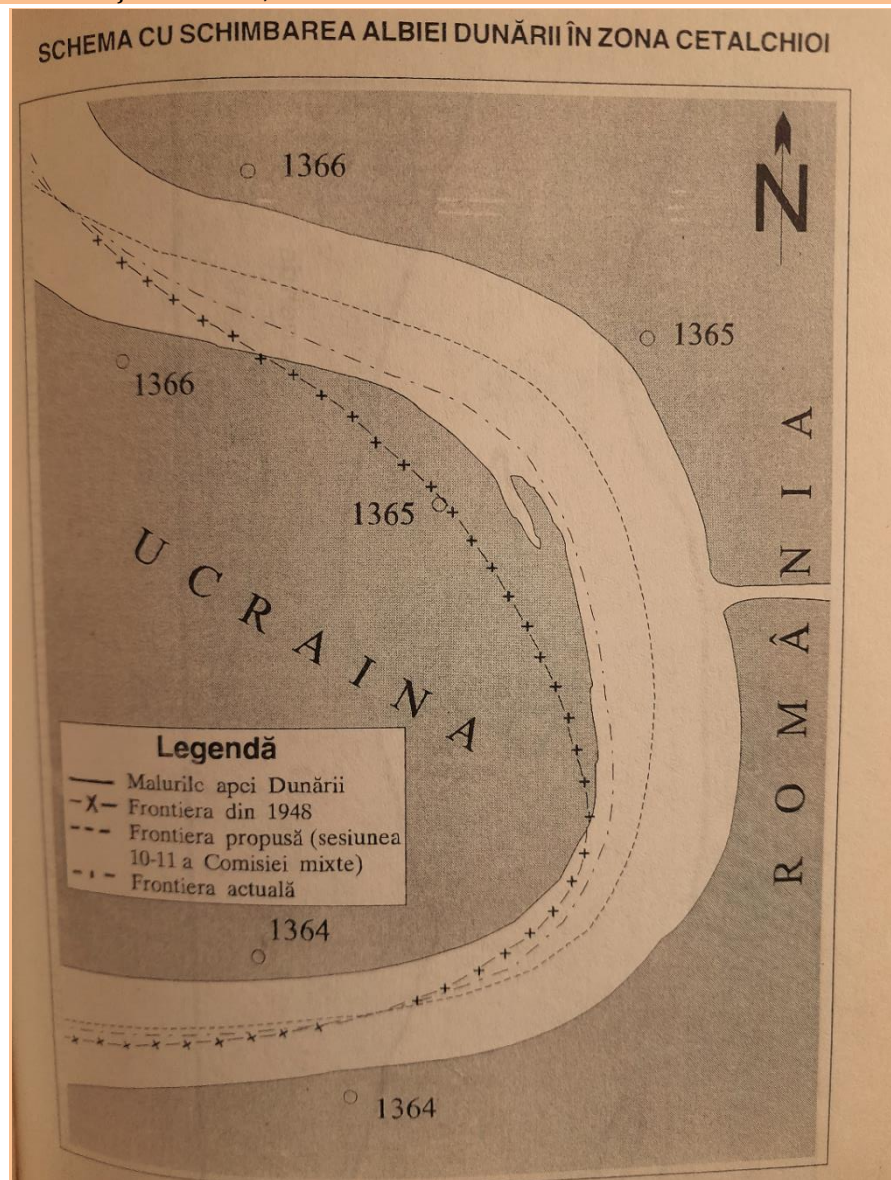
justifică o asemenea structură – era de așteptat ca ministerele de resort să intervină. Dar, acest fapt nu s-a întâmplat. De urmare, consecințele nu au întârziat să apară: pierderea Insulei Șerpilor, delimitarea arbitrară a limitei cu Bulgaria, ignorarea completă a mutațiilor survenite la vărsarea canalului Musura-Musuna în mare, ca și a viitorului acelor insule și porțiuni de teren românesc rămase la liber arbitru, în balanța intereselor unora și dezintereselor altora

Condamnabil și antiromânesc! Dar, cine să mai priceapă că odată cu intrarea în mult-trâmbițata UE – despre care noi ne-am exprimat îngrijorarea și am manifestat rețineri, cu mult înainte de înfăptuire² – nu trebuie renunțat și la principiile fundamentale înscrise în Constituția României, după cum nici la principiile de drept internațional. Realitatea, în privința demersurilor înșelătoare ale vecinei Ucraina, fiind prea evidente, ca să mai suporte aprofundare. Evidente pentru cine încă mai slujește intereselor poporului român, bineînțeles.

Credința sau impresia unora că această UE ne va garanta *forever* integritatea teritorială și nu va permite nimănui să o scoată la mezz, ar trebui să ridice serioase semne de întrebare, dacă s-ar urmări, cu ceva mai multă atenție, ceea ce s-a întâmplat cu economia românească, cu bunul trai, ca și în privința jafului, ce se petrece sub privirile noastre, sincer contrariate de revers. Însă asta e o altă chestiune, una de apanajul celor anume îndrituiți, prin Constituția română, în acest sens.

În privința interesului sau a dezinteresului față de ceea ce întâmplă în zona frontierei de stat, fără să ne agățăm cu înverșunare de termeni, menționăm că, la rândul-ne – după ce am venit de la specializarea în străinătate și am înțeles rostul frontierelor în condițiile comunitare – le-am explicat celor care au vrut să înțeleagă că, în ce ne privește: „Subscriem ideilor comunitare, avansatelor deziderate occidentale, manifestăm oricui și oricând disponibilitate și deschidere și, mai mult, nu uităm că primul diplomat al lumii care, cu peste o jumătate de veac înaintea altora cu pretenția ineditului, invocă spiritualizarea frontierelor, a fost românul Nicolae Titulescu. Dar nu ne este permis, în numele a tot ceea ce este sacru și peren acestui neam românesc, să ignorăm că într-o omenire tot mai relativă, repetabilă și prea grăbită, circumspecția presupune nu numai precauție, dar și chibzuială, multă chibzuială”³. O exprimare plastică, sub forma complexă a figurii de stil, dar atât de cuprinzătoare, cu tâlc și intenție de luare amine pentru toți aceia care sunt responsabili de ceea ce se petrece cu avuția, roadele, credința și teritoriul acestui popor atât de bun și empatic.

Faptul că România de azi manifestă înțelegere și acordă – mai mult decât oricare alt sat – ajutor cetățenilor pribegi ai Ucrainei și sprijină demersurile acesteia, în situația în care se află, din motive care – sub aceleași agresive manipulări – depășesc strădania intelectuală a multora dintre noi, nu înseamnă că

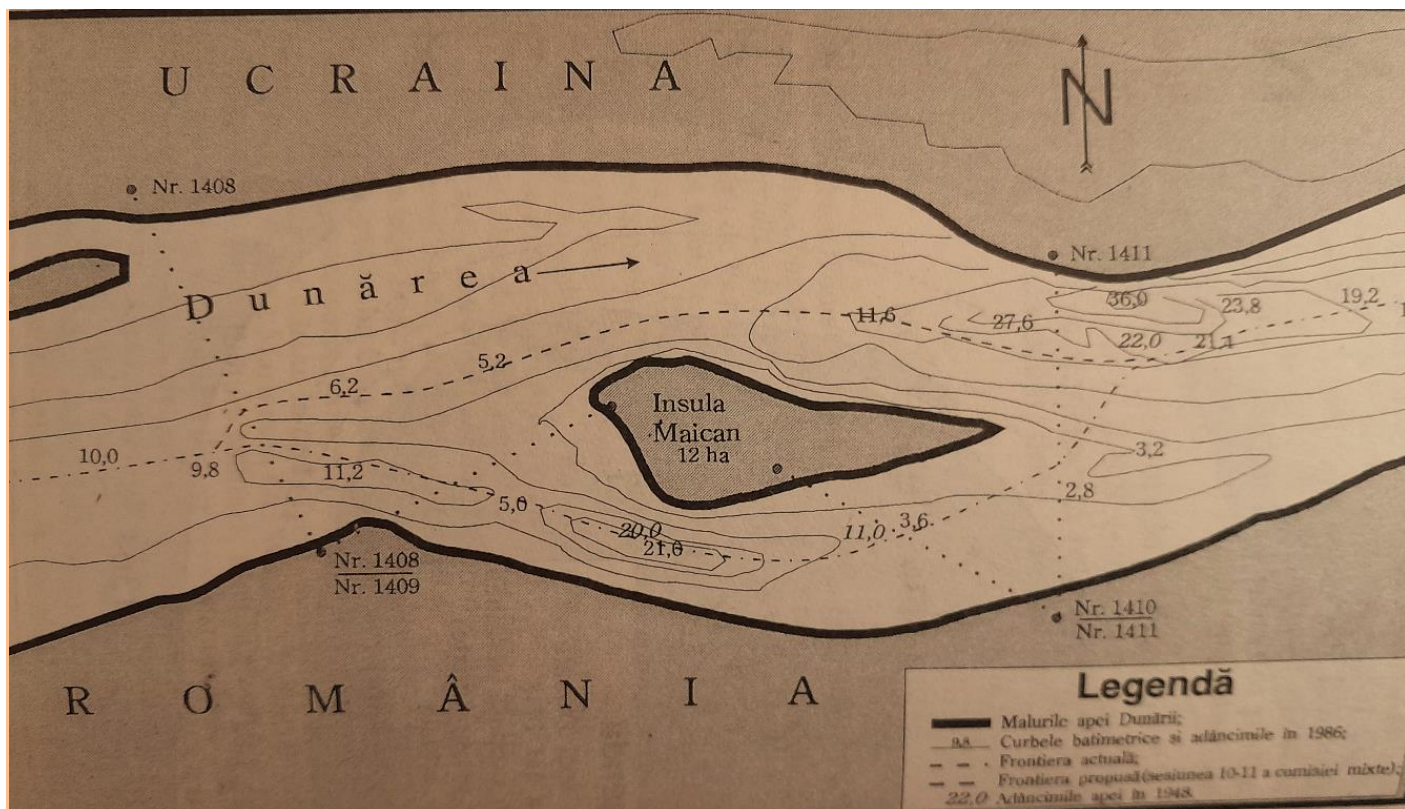
² Grigore Stamate, *Dreptul frontierei*, Editura Militară, București, 2004, p.9.

³ Grigore Stamate, *Frontiera de stat a României*, Editura Militară, București, 1997.

trebuie să rămânem indiferenți față manifestările abuzive din partea acestui stat nu tocmai prieten. Exemplul, pe care ni-l oferă manevrele de-a lungul canalului Bâstroe fiind, pe lângă multe altele, de un cinism fără de margini. Iată de ce, de fiecare dată, când recitesc volumul regretatului coleg de tratative, ambasadorul Aurel Preda „*Forța cinismului și cinismul forței*”, nu pot să nu iau aminte și să nu-i dau dreptate distinsului diplomat, atunci când – referitor la zonele rămase în dispută de pe vremea U.R.S. – ne atrăgea atenția că: „*Poziția României față de teritoriile stăpânite fără titlu legal de Ucraina nu trebuie influențată de atitudinea adoptată de guvernul român față de Moldova, pentru că situațiile sunt complet diferite (...). O eventuală achiesare a Părții române la pretențiile Ucrainei nu ar putea să aibă loc în cazul în care cu privire la aceste teritorii ar exista o renunțare expresă a actualului stat moldovean, pentru că Moldova nu poate decide soarta unor provincii, care întotdeauna au aparținut României*”⁴.

Tocmai de aceea, când aducem asemenea chestiuni în actualitate, nu avem în vedere doar ceea ce se întâmplă pe brațul Chilia și, în lateral, înspre Bâstroe – unde, vrem ori nu vrem să acceptăm că intervenția statului român este tardivă – ci și acele porțiuni teritoriale, al căror regim nu este nici pe departe concludent. Ne referim la statutul Insulei Maican și la ceea ce se întâmplă în Cotul Cetalchioiului, pentru că în privința canalului Musura-Musuna, colmatarea efectuată în timp „rezolvă” problema definitiv. Cât despre Bâstroe, doar câteva cuvinte: Ucraina, deja și-a atins scopul, odată cu terminarea lucrărilor de dragare dinspre mare, înspre canal; acum, nu-i rămâne decât ca, prin fel de fel de tertipuri, să demonstreze eficacitatea noii căi navigabile, în detrimentul categoric al brațului Sulina. Și, nu știu de ce, dar tare mă tem, că o să aibă șanse de reușită, chiar dacă nu de moment. Ori, la fel de posibil, să se găsească o „soluție de compromis”, sub aceeași oblăduire a UE., ca și a marilor puteri interesate, care, apoi, vor asigura mass-mediei obediente fulminate motivații de ordin „comunitar”. Ce poate face România în asemenea situație? Mai nimic, după cum nimic va ieși și din intervenția ori expectativa mai marilor noștri, care – înainte de a se pronunța – încă așteaptă reacția celor care le impun conduita.

Dar, să revenim la insula care – dacă nu cumva, între timp, a fost arondată Ucrainei – poartă numele căpitanului Maican, patriotul distins în luptele din Războiul de Independență. O bucătică de humă românească, aidoma Insulei Șerpilor, care, repet, dacă nu a fost înstrăinată între timp – fără ca românimea să fie încunoștințată – are o importanță strategică imensă, cu deosebire în actualele circumstanțe. Despre ce este vorba? Iată cum stau lucrurile: situată pe brațul Chilia, între semnele de frontieră 1409 și 1410 (de partea română), Insula Maican are o suprafață de 12 ha și a reprezentat „cuiul lui Pepelea”, pentru câteva decenii, în disputele dintre experții români și cei sovietici, din cauza modificărilor survenite la sud de aceasta, pe brațul care includea șenalul navigabil principal. În concret:

SCHEMA CU INSULA MAICAN

⁴ Aurel Preda-Mătășaru., *Forța cinismului și cinismul forței*, Editura ALTA, 1995 p.120.

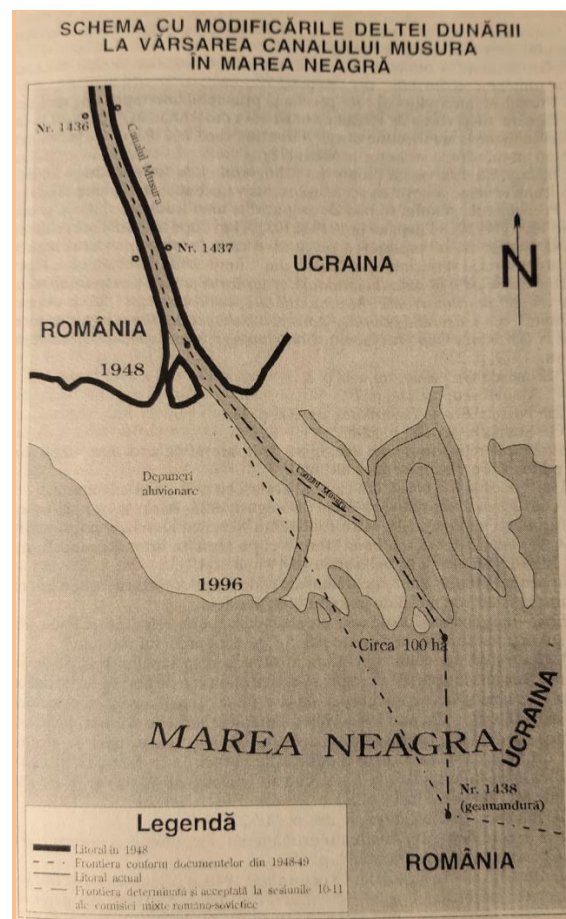
În cursul desfășurării lucrărilor Comisiei mixte de verificare a traseului liniei frontierei de stat româno-sovietice din perioada anilor '80, grație unei diplomații și expertize îndelung aprofundate, Partea română a reușit să determine delegația Părții sovietice să accepte ca Insula Maican – aspect nemaîntâlnit vreodată – să revină, de drept, României. Cum a fost posibil un asemenea gest?! Simplu: potrivit principiului internațional de delimitare a traseului frontierei de stat⁵ recunoscut de către ambele state s-a convenit că, în dreptul insulelor, linia de frontieră va urma mijlocul șenalului navigabil principal, indiferent de brațul care conține acest traseu. Astfel, constatându-se că, față de nivelul curbelor batimetrice și adâncimile din 1948 (ultima determinare) s-au produs modificări esențiale, care făceau impropriu navigația la sud de insulă – respectiv, între insulă și malul românesc – s-a acceptat că șenalul navigabil principal a fost mutat pe brațul de la nordul insulei⁶. Iar, de urmare, și traseul liniei frontierei de stat trebuia să-l urmeze necondiționat. Ceea ce s-a și întâmplat, fapt consemnat și în documentele comune ale sesiunilor a X-a și a XI, ratificate la nivel de stat. Că, ulterior, Partea sovietică a încercat să-și corecteze poziția, asta este o poveste, pe care ucrainienii o invocă, fără deznodământ însă, pentru că nu s-a mai prevalat de acordul Părții române.

Așadar, fără puțință de tăgadă, Insula Maican aparține României, sub rezerva sus-menționată. Desigur, aspectele sunt mult mai ample și pot umple paginile unui volum întreg⁷. În ce privește situația din Cotul Cetalchioi, lucrurile sunt la fel de grave, ca și în zona Bâstroe, ca și la ieșirea în mare a canalului Musura-Musuna⁸, numai că aici intervine și natura, care a determinat modificarea fundamentală a cursului fluviului. Respectiv, acesta, sub presiunea curenților puternici, a reușit să pătrundă în adâncimea teritoriului românesc, numai în perioada 1948 -1986, deci în nici 50 de ani, cu aproape o jumătate de albie⁹, între semnele de frontieră 1364-1366, iar la nivelul acestui an, în mod sigur, cu mai mult (căci de măsurători și determinări – prin desființarea compartimentului de specialitate amintit – nici nu mai poate fi vorba). Atâta și atâta pământ românesc lăsat de izbeliște, pentru că, în acest perimetru, linia frontierei de stat ar trebui să urmeze un traseu pe uscat.

Dar, cine să se mai îngrijească și de o asemenea chestiune, când România trebuie să-și menajeze vecinii cu orice preț? Și-apoi, de unde specialiști? Cunoscut fiind că asemenea experți nu se formează așa, peste noapte, iar – în actuala conjunctură – nici nu se mai consideră „indicat” să se „inflameze” punctele sensibile, chiar dacă repercusiunile pentru România sunt de neimaginat. Vrem să credem, că – cel puțin – ministerele de Externe și cel al Apărării vor înțelege gravitatea situației, vor depăși faza cugetării îndelungate, a atenționărilor în van și vor întreprinde ceva și în folosul țării. Țării noastre, bineînțeles.

Ferește-ne doamne de prieteni, că de ruși – „chipurile” – ne vor salva alții. Aceiași „prieteni”, care acum ne îndeamnă să nu precupețim niciun efort în sprijinul celor care azi, ca și ieri, ca și alaltăieri, îi prigonesc pe românii din teritoriile dobândite – așa cum se știe – le interzic cetățenia, le distrug bisericile și le alungă preoții, le interzic limba maternă și le înjosesc dreapta credință.

Până la un punct, totul este omenesc, normal și de înțeles din partea noastră, a românilor, anormală însă este contraprestația celor care ar trebui să se abțină la orice gest care ar afecta buna vecinătate. Cu deosebire, acum, când situația chiar devine cutremurătoare.

⁵ Tratatul de pace de la Sévres din 1920 înscrie expres „principiul șenalului principal de navigațiune al Dunării”.

⁶ Grigore Stamate, *Frontiera de stat a României*, Editura Militară, schema de la p.178.

⁷ A se vedea Grigore Stamate, *Frontiera de stat a României și Dreptul frontierei*, op.cit., pp.99-100.

⁸ Grigore Stamate, op.cit., p.179 (schema).

⁹ Grigore Stamate, op.cit., p.177 (schema).